

ГОВОР НОВОГ САДА У КОРЕЛАЦИЈИ СА ЈУЖНОБАЧКИМ И СЕВЕРНОСРЕМСКИМ ЗАЛЕЂЕМ (ФОНЕТИКА)²

У раду се на фонолошком нивоу анализира дијалекатско залеђе Новог Сада, јужнобачки и северносремски говор на основу монографија Ивана Поповића *Говор Госпођинаца у светлости бачких говора као целине* из 1968. године, Б. Николића *Сремски говор* из 1964. године и студије Љ. Недељков *Прозодијске особине говора села Каћа* из 1984. године и пореди са налазима из монографије о говору Новог Сада (*Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*). Пореди се два говора са вернакуларом Новог Сада и сви су део војвођанског поддијалекта шумадијско-војвођанског дијалекатског простора.

Кључне речи: шумадијско-војвођански дијалекат, бачки поддијалекат, северносремски говор, вернакулар Новог Сада, краткоузлазни акценат, вокали, консонанти *х, ж, ш*.

1. Увод

1.1. Када се говори о говору Новог Сада мора се поћи од његовог географског положаја, тј. од дијалекатског окружења којем припада. Јужни део Бачке, у којем је смештен Нови Сад, упућује нас да говор главног града Војводине посматрамо у оквиру бачког поддијалекта шумадијско-војвођанског дијалекта. Прецизније, то је југоисточни говор са центром у Шајкашкој. С друге стране, одмах преко Дунава, ту су и говори северног Срема. Очекује се, с правом, да оба поменута говора имају знатан утицај на говор главног града Војводине.

Године 2009. изашла је из штампе монографија *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине* која се бави фонолошким проблемима језика града. За фонолошки ниво корпус је био актуелни говорни језик града у домену јавне употребе језика (масовни медији, школа) и његове приватне, неформалне употребе (разговорни језик).

¹ gordanadragin19@gmail.com

² Рад је настао у оквиру пројекта “Дијалектолошка истраживања српског језичког простора” (148001), који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

2. Предмет и задаци истраживања

2.1. У раду ће бити речи о фонетским особинама дијалекатског залеђа којем припада наш град, тј. најпре о југоисточним бачким говорима као и северним сремским. Оба говора припадају шумадијско-војвођанском дијалекту. Приказаће се стање на фонолошком плану, пре свега на основу досада две најобимније студије о бачким и сремским говорима (Поповић 1968: 1-248 и Б. Николић 1964: 13-212). Од помоћи нам је била и краћа студија Љ. Недељков о прозодијским особинама једног бачког, шајкашког, говора (села Каћа) у непосредном суседству са главним градом Војводине (Недељков 1984: 267-356) као и рад Г. Драгин о послеакцентским дужинама у Војводини (2005: 357-358).

2.2. У досада најсистематичнијој студији која се бави **бачким еквским говорима** (*Говор Госпођинаца у светлости бачких говора као целине*) Иван Поповић истиче да су ови говори најтипичнији за Војводину. Мисли се, пре свега, на специфичан војвођански вокализам као и на архаичне деклинационе облике који су у Бачкој изразитији него у Срему и Банату. Може се говорити и о неким специфичностима консонантизма који су, опет, израженији у Бачкој него у осталим деловима Војводине. Другим речима, познавањем говора Бачке добија се јасна слика о *општевојвођанском говорном типу* (Поповић 1968: 2). У јужној Бачкој, између Великог канала и Дунава, доста је компактних српских насеља и на југоистоку, у Шајкашкој, (у куту између Дунава и Тисе) српски живаљ је најкомпактнији. Госпођинце је село које је географски смештено у сам центар Војводине, те га је Поповић узео као доброг представника централног војвођанског говорног типа и тиме приказао дијалекатски тип околине главног града Војводине. С обзиром на то да је географска удаљеност мала (око 25 км), говор Госпођинаца и Новог Сада могли су имати у прошлости, као и данас, доста заједничких црта. О говорима Срема најкомплетније до сада, иако не баш увек конзистентно, говори се у Николићевој монографији под називом *Сремски говор* (Б. Николић 1964: 13-212). За говор Новог Сада важно је, пре свега, посматрати говор северног залеђа сремских говора.

3. Основне прозодијске одлике говора југоисточне Бачке и северног Срема

3.1. За акценатску реалност, пре свега, у госпођиначком говору Иван Поповић констатује да су узлани акценти врло типични, с тим што је краткоузлазни акценат нешто дужи него београдски, али је довољно маркантан да би се разликовао од дугоузлазног. И наставља: „(...) Овај делимични прелаз акценатског тона на следећи неакцентовани слог – изазива код дугоузлаз-

О акценту именица у језику водитеља-спикера новосадских телевизијских станица пише Д. Средојевић. Рад је урађен на основу грађе добијене од 18 испитаника, водитеља-спикера из четири новосадске ТВ куће (Средојевић 2009: 215-234). Као закључак наводи се да постоји велика разлика између прописане норме и њене примене у говору поменутих испитаника. Разлике се тичу следећих особина: 1. Редукција неакцентованог квантитета у појединим граматичким категоријама, 2. Делимична редукција акцентованог квантитета. 3. Одуство акценатских алтернација, 4. Нестандарна употреба силазних акцената ван првог слога и 5. Појава двојног акцента код појединих именица. Као општи закључак наводи се изразито упрошћавање сложеног система акценатских група.

Јасно је, на основу закључака које аутор изводи, да се у говору Новог Сада, у овом случају само говору водитеља-спикера, битно разграђује акценатска норма стандардног српског језика.

Маја Стокин на основу грађе коју је скупила од испитаника из старог дела Новог Сада Салајке и Роткварије у раду наглашава да су запажени са малим изузецима сви акценатски облици у категоријама речи које се помињу у говорима о јужној Бачкој (Поповић 1968, Недељков 1989). Нарочити се истиче тенденција да се кроз целу парадигму не мења акценат основног облика речи што је, рекло би се, појава новијег датума и урбаног порекла (Стокин 2009: 192-213).

У говору Новог Сада данас, код студентске популације бар, показало се да се најчшће не прави разлика, па ни у акценту, код придевског вида (*Црно море, Два кућа је бела, Храбри Милош бийшке бйје...*) (Ајџановић, Алановић 2009: 242). Аутори на крају рада закључују да се „прзодијска обележја у све већој мери не појављују као релевантна видска обележја у процесу функционалне дистрибуције придевског вида те се овај процес запажа и код старије генерације Новосађана“ (Ајџановић, Алановић 2009: 243). Дошло се и до податка да се краткоузлазни акценат, као и у Госпођинцима (Поповић 1968:11) и Каћу (Недељков 1984:59), може чути у одређеном придевском виду. Примери то и потврђују: *џарави, кисели, майџори* и сл. (Стокин 2009: 204).

3.3. Преношење акцента се врши „у нормалном говору“ готово на све проклитике, било да је старо или ново (*на лѐво, на сѣрѣну, на воду, за рѣку, љ круџ, са кѣмом, љдѣи црѣиом, љрѣико Дунава, нѣ знам, на љлац, на крај, љд бириџузи, брѣс кошѣља, са сѣнца, љрикѣ нѣ, окѣ карѣца, нѣ љриѣје*) (Поповић 1968: 78). Наглашава се и чињеница да се старо преношење врши и на везнике и то доследно и само у неким одређеним изразима: *ѣѣѣ љ ѣѣѣ, ѣѣѣ љ ѣѣѣ, ѣѣѣки љ ѣѣѣки, ѣѣѣ љ ѣѣѣ, ѣѣѣмо љ ѣѣѣмо, ѣѣѣво љ ѣѣѣво...* (Поповић 1968: 79). Као у Б. Николићевој монографији о говорима Срема, тако и у студији Љ. Недељков потврђено је уз мноштво примера и у свим категоријама речи и старо и ново преношење акцента на проклитику

дужине од краја речи (1, 2) као и да се избегава нагомилавање дужина (3) (П. Ивић, Бошњаковић, Драгин 1994: 95).

Три рада су посвећена проблематици послеакцентских дужина у говору Новог Сада у поменутој монографији (Г. Драгин 2009:129-140, М. Марковић-И. Бјелаковић 2009: 110-128, 141-147). У закључцима се истиче да је изражена врло јака тенденција скраћивања дужина иза акцента и то нарочито у отвореној и затвореној ултими, као и у унутрашњем слогу иза силазаног тона и неакцентоване дужине или краткоће. Дужина се, ипак, најчешће чува у затвореном и унутрашњем слогу иза краткоузлазне прозодеме. Ради се управо о све јачој тенденцији да се послеакцентске дужине у говору града још радикалније утиру него што је то случај у данашњим руралним говорима који окружују Нови Сад (Драгин 2009: 138).

4. Гласовне одлике говора југоисточне Бачке и северног Срема

4.1. Што се тиче рефлекса старог вокала *jat* говори југоисточне Бачке и северног Срема разликују се само у детаљима. Оба говора су екавска, тј. *jat* се рефлектује као *e* у већини случајева. Као и у стандардном српском језику, тако и у овим говорима запажени су икавски рефлекси *jata* у следећим категоријама речи:

а. у компаративу придева (*сла̀бије, здра̀вији...*),

б. у њ. л. сг. през. (*није*),

в. ДЛ им. ж. и м. р. на *-a* и личних заменица (*жѐни, дѐди, мѐни, ѿѐби...*),

г. код придева и заменица у Ијд. и у неким падежима множине (*сасвѐм, са лѐйим, дѐвим, од ѿдједини људи...*).

Рефлекс *и* биће и у случајевима када се кратко *jat* нађе испред *-j* у глаголу *додѝјати*, именици *ѓријѝти* и односно-упитној заменици *ди* и њеним композитама (*негѓди, нигѓди, свѓгѓди, дигѓод...*). У свим осталим примерима у идентичној позицији рефлекс *јата* је *e* (*сѓјати, ѓрѓјати, вѓјати, смѓјати се, сѓреја, леја*). Лексички икавизми забележени су и у речима *ѓњѝздо, ѓњѝван, сѝкира*. У јужној Бачкој само *e* среће се у речи *вѓдрица*. У Белићевој седмој глаголској врсти, у говорима Шајкашке, среће се *и* на месту очекиваног *e* (*жѝвиѝти, вѝдиѝти, сѓдиѝти*) (Поповић 1968: 40-42). Овде се, као и у већини војвођанских говора, на месту *јата* јавља и у следећим случајевима: 1. у Л мн. им. м. и ср. р. (*на коњи, на коли*), 2. у префиксу *прѓ-* (*ѝрисѓче, ѝрисѓкаче, ѝрижѝвио, ѝривѓдени, ѝ ѝрикруѝ...*), 3. у предлогу *прѓд* (*ѝриѝ црквом, ѝриѝ ѝѓнцири, ѝриѝ райѝ...*) (Поповић 1968: 41), 4. у предлогу *прѓко* (*ѝриѝко Дунава, ѝриѝд ѝе вѓде, ѝриѝко ѝамѓти, ѝриѝд њѓ; ѝриѝко дѓн...*), 5. у заменичком *њѓ-* (*ниѝко, ниѝки, од ниѝкоѓ Шѓѓбе...*). У Шајкашким говорима као једини пример за евентуалну јекавску замени *јата*

чује се у вокативу *дйјейѣ*, док се у Срему поред датог примера може чути и икавски лик *дййѣ* (Поповић 1968: 44, Б. Николић 1964: 314).

У говору Срема, пак, у заменичком *нѣ*- доследно је рефлекс јата екавски (*нѣко, нѣшиѣ, нѣкакав*), као и у префиксу *прѣд* (*йрѣй куѣом, йрѣй кѣма, йрѣда мном...*) (Б. Николић 1964: 113). И у прилозима *прѣко* и *прѣ*, у оба говора, јат се увек рефлектује екавски, (*йрѣко йрикѣ баре, йрѣ йѣдне, йрѣ рѣйѣ, йрѣ рѣчка...*) (Поповић 1968: 43, Б. Николић 1964: 313). Северни сремски говори чешће имају глаголе седме Белићеве врсте на *-и-*, али их, знатно ређе, има и на *-е-* (*вйдили, лѣйѣио, сѣдио: вйдейѣи, жѣлейѣи*) (Б. Николић 1964: 314).

О утицају јужнобачких и северносремских говора на рефлекс *ѣ*, тј. о икавизмима у говору Новог Сада говори се у раду Гордане Штрбац (2009 297-309). На основу резултата до којих је ауторка дошла посматрајући говор четрнаест испитаника из Н. Сада различитог узраста и образовног нивоа, закључује да су икавизми шумадијско-војвођанског типа „(који су) одлика стандардног језика заступљени (...) у говору свих испитаника“ (Штрбац 2009: 307), а да су дијалекатски икавизми забележени само код најстаријих и најмање образованих житеља града. Ови икавизми најчешћи су у прилогу *где* и код глагола на *-ети*. Само један млађи испитаник посегнуће за икавском заменом *ѣ*, али то се тумачи пре његовим пореклом, тј. емотивном повезаношћу са делом града где је рођен и где живи, тј. као жеља да се сачува нешто „аутохтоно“. Дакле, говор града што се тиче замене *ѣ* у потпуности одговара стандарду и утицај дијалекатског залеђа готово да је занемарљив (Штрбац 2009: 307).

4.2. Стање типичног војвођанског вокализма огледа се потпуно у говору Шајкашке. Примећена је квалитативна опозиција између дугих и кратких */e/* и */o/* док им је артикулација знатно умерена. И код ниског вокала */a/* запажена је умерена артикулација, а изговор му је знатно затворенији него у већини штокавских говора (*сйрѣна, кѣжем, мѣло, слѣнине*) (Поповић 1968: 45). Дуги */e/* и */o/* у начелу су затворенији, а кратки су отворенији од њихове стандардне боје (*мѣса, мѣњају, шѣѣор, брѣј; сѣје, јѣдно, ѣре, ѣраси*) (Поповић 1968: 46). Лабијали и ликвиде могу да утичу и на отворенији изговор дугога *ѣ* (*йѣѣлање, рѣйѣко, ѣлѣде*) (Поповић 1968: 47). Дуго */a/* „у случају интензивнијег изговора“ може и да се изговара разломљено, тј. да му изговор флукутира, а суседство лабијала и ликвида често утиче и на проширену артикулацију, тј. флукутацију */ē/*, и */ō/*. Ради се о томе да је резонатор при почетку изговора ужи да би се при крају битно проширио чак дотле да се почетно */ē/* разбија на двосложну групу са */u/* као првим елементом групе и */ē/* (или *ē, ē̄*) као другим (Поповић 1968: 45, 48-49). Када се нађу ван акцента вокали се замењују другим гласовним вредностима или подлежу редукцији. Због ограниченог простора овом приликом нећу говорити о читавој лепези редукованих вокалских вредности ван акцента у говорима Шајкашке. В. детаљније о томе Поповић 1968: 57-66).

У говору целог Срема, иначе, изостаје изразита артикулација вокала као што је то случај у Бачкој и Банату. У говорима северног Срема вокал /a/ без обзира на свој положај у речи и квантитет поред „књижевне“ има и затворену артикулацију (Б. Николић 1964: 310). Код /ě/ и /ǫ/, слично као и Шајкашкој, запажа се отворенији изговор и понекад „неуједначен изговор“, тј. флукуација као и „нормалан изговор“, док ће $\bar{e}$ и $\bar{o}$ имати незнатно затворенији или, опет флукуирани изговор (Б. Николић 1964: 306-310).

О особинама наглашених вокала у говору Н. Сада говори се у раду М. Марковић и И. Бјелаковић *Квантитет наглашених вокала у говору Новог Сада* (2009: 148-158). На основу експерименталног фонетског испитивања десет испитаника (5 женског пола и 5 мушког) дошло се до следећих закључака: 1. Вокал /a/ под дугим акцентом најдуже траје од свих вокала, док су најкраћи /u/ и /y/ под кратким акцентом. Вокал /e/ под дугим акцентом изразито кратко траје што се објашњава неговом изразито затвореном артикулацијом у говору Н. Сада. Насупрот томе, запажа се изразито дуго трајање вокала /o/ под кратким акцентом. Разлике у трајању високих и ниских вокала представљају се као инхерентно својство вокала о којима је реч, 2. Дужина вокала обрнуто је сразмерна броју слогова, па је јасно краће трајање узлазних акцената и 3. Највећа разлика у трајању јесте код /y/ под дугим и кратким акцентом, та разлика је мања код /e/ и /o/. Овакви резултати које нам доносе ауторке нису потврђени у ранијим испитивањима и без обзира на факторе који их изазивају можемо то прихватити као особеност говора града Новог Сада. Ту је и рад Ж. Бошњакковића и Д. Урошевић *Финалне вокалске групе –ао, –е, –уо у говору Новог Сада* (2009: 246-267) и на основу грађе добијене од 15 информатора различитог узраста и образовања закључује се да ја група –ео отпорнија на сажимање од –ао и –уо. Сажимање се врши увек у правцу другог вокала и најчешће код најстаријих, а најређе код најмлађих информатора. С обзиром на чињеницу да је контракција –ео > -о нискофреквентна, тј. да је група –ео отпорнија на сажимање од –ао > -о и –уо > -о, она се доима као супстандарна, тј. као дијалектизам. Помиње се и чињеница да се сажимање или пун облика јавља често као један од начина прилагођавања саговорнику што се не би могло рећи за говоре у окружењу града.

4.3. Што се тиче настанка, артикулације и губљења појединих консонаната у монографији *Говор Новог Сада* обрађена је пажња само на најмаркантније, на *х*, *ш* и *ж*.

У вези са статусом фонеме /х/ за госпођиначки говор, Поповић каже (1968: 143) да се слаже са већином штокавских говора, те се губи у следећим положајима: 1) на почетку речи (*ајде*, *аљина*, *дђу*, *на умки*, *лад*, *лебац*, *ранииши*, *рањеник*, *иџео*), 2) у средини пред сугласником (*мани ме*, *издано*, *дунем*), 3) на крају речи (*коджу*, *дра*, *сирџма*, *од дџбри*, *од њини*, *на коли*) 4) и у неким случајевима у међувокалском положају (*саиш*, *сна*, *ош сирџа*, *од*

С. Гудурић (2009: 287-296) спектралном анализом гласова *ш* и *ж* у речима као што су *жанр*, *жвале*, *живе*, *ша*, *пише*, *чаша*... приказује прецизан опсег појаве шума код ових палаталних сугласника у говору Новог Сада (са фреквенцијом између 1900 и 6000 Hz) и закључује да је слика готово иста као и при изговору ових гласова у стандарду (Гудурић 2009: 296). Види се, дакле, да се специфичан изговор *ш* и *ж* какав је забележен у окружењу, у говору Новог Сада не среће.

5. Закључак

5. 1. У односу на руралну дијалектологију која за информаторе узима аутохтоне представнике испитиваног говора (тј. старије особе обично женског пола рођене у селу чији се говор описује, што нижег образовања и оне који нису на дуже време боравили ван места у којем живе), међу испитаницима за говор Новог Сада било је, отприлике, једнак број оба пола, различитог узрата и образовања. Циљ је био да се представи **актуелни говор с обзиром на социјални и етнички састав града**. Циљну групу сачињавали су Новосађани рођени у Новом Саду, а разматрао се и степен адаптације у говору досељника из других крајева, пре свега из Босанске Крајине, Лике и Кордуна после ратних збивања на територији бивше СФРЈ. Динамични демографски и привредни развој града, његово место и улога у државним заједницама условљавају његов утицај, директни или индиректни, на језичке варијетете српског језика и идиолекте говорника који су се у њега досељавали, у њему се школовали и радили. Етнојезичка мапа Новог Сада показује да је он увек био вишенационалан и вишејезички град, у коме се у службеној употреби смењивало неколико језика, а у неформалној употреби било и до десетак различитих (немачки, мађарски, српски, цинцарски, грчки, јерменски, словачки, русински, румунски, ромски).

Општи је закључак да се говор града Новог Сада (па и на фонолошком плану) све више удаљава од своје дијалекатске базе и да се образује једна врста урбаног разговорног идиома. Вернакулар Новог Сада, као социјална категорија, стално се мења, тј. прати промене у друштву које га користи као средство за комуникацију. Када престану деловати турбулентне појаве у друштву и када буде на видiku стабилизација транзицијских активности, моћи ће се говорити о „стандардизацији“ вернакулара, а тиме и пратити могуће тенденције његове промене.

Литература

- Ајцановић, Милан и Алановић, Миливој (2009). Прозодијске одлике придевских видских парова у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 235-244.
- Бјелаковић, Исидора и Марковић, Маја (2009). Послеакценатске дужине у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 110-128.
- Бошњаковић, Жарко (2009). Преношење акцента на проклитику у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 79-109.
- Бошњаковић, Жарко и Данка Урошевић (2009). Финалне вокалске групе –ао, –ео, –уо у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 246-267.
- Бошњаковић, Жарко (2009). Фонема /х/ у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 268-286.
- Бошњаковић, Жарко и Драгана Радовановић (2009). Фонетске варијације у говору избеглица у Новом Саду. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 310-338.
- Гудурић, Снежана (2009). Прилог проучавању говора Новог Сада: струјни сугласници /ж/ и /ш/. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 287-296.
- Даничић, Ђуро (1925). *Српски акценсти*. Београд: Српска краљевска академија.
- Драгин, Гордана (2000). Лингвогеографски преглед послеакценатских дужина у Војводини (I), - *Јужнословенски филолог* (Посвећено Павлу Ивићу), Београд, LVI/ 3-4: 357-378.
- Драгин, Гордана (2005). Прозодијске особине говора спикера (новинара) РТВ Нови Сад, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. Нови Сад. 48/1-2: 277-282.
- Драгин, Гордана (2009). Дистрибуција послеакценатских дужина у језику медија. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 129-140.
- Ивић, Павле, Жарко Бошњаковић и Гордана Драгин (1994). Банатски говори шумадијско-војвођанског дијалекта (увод и фонетизам). *Српски дијалектолошки зборник*. Београд. 40: 1-419.
- Ивић, Павле, Жарко Бошњаковић и Гордана Драгин (1997). Банатски говори шумадијско-војвођанског дијалекта (морфологија, синтакса, закључци, текстови). *Српски дијалектолошки зборник*. Београд. 43: 1-574.
- Марковић, Маја и Бјелаковић, Исидора (2009). Квантитет дугих посттоничних вокала у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 141-147.
- Марковић, Маја и Бјелаковић, Исидора (2009). Квантитет наглашених вокала у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 148-158.

- Недељков, Љиљана (1984). Прозодијске особине говора села Каћа. *Српски дијалектолошки зборник*. Београд. 30: 267-356.
- Николић, Берислав М. (1964). Сремски говор. *Српски дијалектолошки зборник*. Београд. 14/2: 13-212.
- Поповић, Иван (1968). *Говор Госпођинаца у светлости бачких говора као целине*. Српска академија наука и уметности. Београд: 21: 1-248.
- Средојевић, Дејан (2009). Експериментално-фонетско испитивање краткоузлазног акцента у новосадском говору – тонска компонента. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 159-191.
- Средојевић, Дејан (2009). Акцент именица у језику водитеља-спикера новосадских телевизијских станица. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 215-234.
- Стокин, Маја (2009). Прозодијске особине морфолошких категорија у говору старог Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 192-215.
- Штрбац, Гордана (2009). Икавизми шумадијско-војвођанског типа у говору Новог Сада. *Говор Новог Сада, свеска 1: фонетске особине*. Нови Сад. 297-308.

Gordana S. Dragin

SPEECH OF NOVI SAD CORRELATED WITH SPEECH SOUTHERN BACKA AND NORTH SREM (PHONETICS)

This paper analyzes the level of phonological dialect background of Novi Sad, Južnobački and sevenosremski speech based monograph Ivana Popovic *Speech Gospodjinci in light of the Backa speech as a whole* in 1968. years, B. Nikolic *Speech from Srem* in 1964. year of LJ. Nedeljkov *Prosodic features of speech villages Kac* in 1984. year and compared with the findings from the monograph on speech Novi Sad (*Novi Sad, Speech, Volume 1: phonetic features*). We compare the two speeches with vernacular Novi Sad and Vojvodina are all part subdialect Šumadija Vojvodina dialect area. Learned the important difference between these rural speech and speech in an environment of Novi Sad, though obvious, and many similarities. Only in detail the observed differences in, say, the pronunciation Short rising accent, while the number of **ikavizma** speech of significantly narrowed compared to the speech to which compares .Status phoneme /h/, and the realization of /š/ and /ž/ is significantly differ in the speech center. The general conclusion is that the speech of Novi Sad (including the phonological level) more and more away from its base and dialects to form a kind of urban conversational idiom.

